

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 32 hallituksen esityksestä laeiksi lasten kotihoidon tuesta annetun lain muuttamisesta sekä lasten kotihoidon tuesta annetun lain ja lasten päivähoitosta annetun lain 11 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunta on 22 päivänä syyskuuta 1992 lähettänyt sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntaan valmistelevalle käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 173 laeiksi lasten kotihoidon tuesta annetun lain muuttamisesta sekä lasten kotihoidon tuesta annetun lain ja lasten päivähoitosta annetun lain 11 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valtiokunnassa olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Riitta Viitala sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä, yliaktuaari Anu Muuri sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä, sosiaali-asiainpäällikkö Maija Strandström Suomen Kaupunkiliitosta, johtava sosiaalisuunnittelija Eevaliisa Virres Suomen Kunnallislitosta, jaostopäällikkö Erik Nylund Finlands svenska kommunförbundet, asiamies Pekka Piispanen Suomen Työnantajain Keskusliitosta, tutkimussihteeri Kaija Kallinen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, sosiaali-asiainministeri Kai Libäck Akavasta, tutkimussihteeri Riitta Martiskainen Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta, toimitsija Raili Leiqvist Kunnallisten Työntekijäin ja Viranhaltijain Liitosta, ammattiasiainministeri Ritva Semi Lastentarhanoikeusliitosta, osastopäällikkö Maija Anttila ja

ammattiasiainministeri Mervi Grönfors Terveystieteiden valtiokunnan ammattijärjestö TEHYstä, puheenjohtaja Annukka Paasikivi Lapsen Kotihoito ry:stä ja Birgitta Köhler eri kansalaisliikkeiden ja yhdistysten edustajana.

Lasten kotihoidon tuesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että osittainen lasten kotihoidon tuki muutettaisiin vuoden 1993 alusta pysyväksi. Lasten kotihoidon tuesta annettua lakia ja lasten päivähoitosta annettua lakia ehdotetaan väliaikaisesti muutettavaksi siten, että kunnallisen päivähoitopaikan ja lasten kotihoidon tuen välisen valinta-oikeuden laajentaminen alle nelivuotiaiden lasten hoitoon siirrettäisiin tulemaan voimaan vuoden 1995 elokuun alusta. Esitys liittyy valtion vuoden 1993 talousarvioesitykseen. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1993 alusta.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valtiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valtiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, Hurskainen, Kauppinen, Kempainen, Kuittinen,

Muttalainen, Nordman, Puhakka, Puisto ja Steenius-Kaukonen sekä varajäsenet Koistinen, Mäkipää, Saari, Takala ja Vehkaoja.

Vastalause

Ahon hallitus esittää, että vuoden 1993 alusta voimaan tulevaksi säädetty lasten kotihoidon tukea ja kunnallista päivähoitopaikkaa koskevan valinta-oikeuden laajentuminen yhdellä ikä-

luokalla alle nelivuotiaiden lasten perheisiin siirretään tulemaan voimaan vuoden 1995 elokuun alusta. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi myös lasten päivähoitosta annettuun lakiin.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan valinta-oikeus kunnalliseen päivähoitopaikkaan ja lasten kotihoidon tukeen laajenee 1.1.1993 koskemaan 0—2-vuotiaiden lasten ohella myös kolmivuotiaiden ikäluokkaa. Päivähoitopaikkojen ylitarjonnasta 2 600 ja vajauksesta vajaan 900 paikkaa kohdistuu tähän ikäluokkaan. Tämä merkitsee sitä, ettei lain toteuttaminen koko maan tasolla aiheuta ongelmia. Yli puolet ylitarjonnasta ja noin kolmannes vajauksesta kohdistuu pääkaupunkiseudun kuntiin. Kaikkiaan vajaan kolmivuotiaiden päivähoitopaikoista ilmoitti 35 kuntaa.

Kuntien arvioiden mukaan 4—6-vuotiaiden päivähoitopaikkojen vajaus tulee olemaan 1.1.1993 yhteensä 5 000 paikkaa. Vain kymmenessä kunnassa vajaus ylittää 100 paikkaa.

Yksi selitys päivähoidon nykytilanteen näinkin tyydyttävään tilaan on laajamittainen työttö-

myys. Tämä merkitsee sitä, että kysynnän ja tarjonnan tasapaino on olemassa vain laman ajan. Kun noususuhdanne lähtee taas käyntiin, niukkuutta tulee esiintymään kunnissa, jotka eivät nyt varaudu päivähoidon tarpeen kasvuun.

Tällaisessa tilanteessa päivähoito-ohjelman katkaiseminen ei ole järkevää. Kunnat pystyisivät nykyisellä henkilöstöllä toteuttamaan alkuperäisen aikataulun mukaisen päivähoidon laajentamisen. Yksi keskeinen motiivi voimassa olevalle päivähoito-ohjelmalle on ollut vaihtoehtoisten hoitojärjestelmien turvaaminen perheiden elämäntilanteen pohjalta. Esitetty säästö kohtelee kohtuuttomasti lapsiperheitä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että toinen ja kolmas lakiehdotus hylätäisiin.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 1992

Sinikka Hurskainen
Marjatta Vehkaoja

Virpa Puisto
Jouko Skinnari
Marjatta Stenius-Kaukonen

Kyllikki Muttilainen
Lea Mäkipää